

Dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk, prof. UR

PRACA NAUKOWA

Po studiach moje zainteresowania naukowe dotyczyły zagadnień ekonomicznej efektywności substytucji materiałowej. Z tego zakresu powstały publikacje naukowe i koncepcja pracy doktorskiej.

Od początku lat dziewięćdziesiątych moje zainteresowania naukowe skoncentrowały się na problematyce społeczno-ekonomicznej. W 1995 roku przeprowadziłam autorskie badania terenowe w rejonie mieleckim dotyczące ekonomicznych i społecznych skutków bezrobocia, które były podstawą napisania dysertacji doktorskiej. W 1996 r. **Rada Wydziału Nauk Społecznych w Uniwersytecie Śląskim** w Katowicach nadała mi **stopień naukowy doktora nauk humanistycznych z wyróżnieniem**, na podstawie dysertacji doktorskiej *Społeczno-ekonomiczne skutki bezrobocia w rejonie Mielca w latach 1990-1994*. Wyniki tych badań opublikowałam w 3 monografiach w Oficynie Wydawniczej Politechniki Rzeszowskiej.

W 2013 r. odbyło się moje kolokwium habilitacyjne. **Rada Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego** w Lublinie nadała mi stopień **doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie socjologii wsi**.

Moje badania naukowe obejmują zagadnienia mieszczące się głównie w następujących subdyscyplinach socjologii: socjologia gospodarki, socjologia społeczności lokalnych i socjologia wsi. Szczególnym przedmiotem moich zainteresowań naukowych jest społeczno-ekonomiczny wymiar bezrobocia, procesy restrukturyzacji lokalnej gospodarki, lokalny rynek pracy, polityka społeczna w modelu społecznej gospodarki rynkowej i zagadnienia zmiany społecznej w wiejskich społecznościach lokalnych w odniesieniu do miasta, ruchy społeczne kobiet.

1) Społeczno-ekonomiczny wymiar bezrobocia – badania w obszarze bezrobocia skoncentrowano na zagadnieniach analizy statystycznej stanu, struktury i dynamiki bezrobocia oraz życia codziennego bezrobotnych.

Ilościowa analiza porównawcza danych statystycznych dotyczących rozmiarów, struktury oraz dynamiki bezrobocia lokalnego na tle regionalnego i krajowego ukazuje konsekwencje przemian transformacyjnych w rejonie mieleckim i województwie rzeszowskim (w latach 1990-1998), w powiecie mieleckim i województwie podkarpackim (od 1999 roku) i w Polsce.

Realizowane w latach 1996-2006 w powiecie mieleckim badania panelowe o charakterze jakościowym koncentrowały się wokół zagadnień postaw bezrobotnych wobec stanu pozostawania bez stałego oficjalnego zatrudnienia, rytmu życia codziennego bezrobotnych, dnia powszedniego bezrobotnego, poszukiwania pracy i stosunku do pracy bezrobotnych, stanu psychicznego i zagrożenia wywołanego pozostawaniem na bezrobociu, kontaktów społecznych i patologii społecznych bezrobotnych, szans życiowych bezrobotnych i ich dzieci, oceny polityki zatrudnienia i instytucji rynku pracy przez osoby bezrobotne. Wyniki tych badań zilustrowały specyfikę bezrobocia lokalnego traktowanego w kategoriach „*sposobu na życie*” z możliwością pozyskiwania dochodów w szarej strefie i za granicą.

Efektami tych badań są: opublikowanie w Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2010 roku monografii pt. „*Dwie dekady bezrobocia lokalnego (na przykładzie powiatu mieleckiego na Podkarpaciu)*”, (s. 211); 11 opublikowanych artykułów naukowych; 2 komunikaty w Radzie Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Urzędzie Rady Ministrów w Warszawie oraz w Urzędzie Wojewódzkim i Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie; złożenie do druku jednego artykułu naukowego; prezentacja 11 referatów, 1 komunikatu i 3 głosów w dyskusji na konferencjach naukowych, sesjach i seminariach

gospodarczych. Ponadto problematykę tę upowszechniano w formie publicystycznej na zamówienie prasy lokalnej (14 artykułów) oraz w gazetach uczelni i urzędów (7 artykułów).

2) Procesy restrukturyzacji gospodarki lokalnej i sytuacja lokalnego rynku pracy – badaniom poddano zagadnienia przemian lokalnej bazy ekonomicznej z wysoką monokulturową koncentracją przemysłu, zmierzających się w kierunku dywersyfikacji struktury produkcji i usług oraz problematykę zmiany stosunków ekonomicznych w dziedzinie struktury własnościowej i zatrudnienia. Przedmiotem badań były przedsięwzięcia restrukturyzacyjne w sferze społeczno-ekonomicznej realizowane w celu pokonania symptomów kryzysu zagrażającego rozwojowi społeczno-gospodarczemu w lokalnym środowisku. Działania te sprowadzały się do unowocześniania struktury gospodarki poprzez zwiększanie roli nowoczesnych gałęzi przemysłu wyzwalanie inicjatyw tworzenia nowych rodzajów działalności gospodarczej, restrukturyzację, modernizację lub likwidację przedsiębiorstw będących w fazie kryzysu, reformowanie otoczenia okołobiznesowego i instytucji społecznych, tworzenie nowych miejsc pracy oraz powoływanie instytucji promujących rozwój rejonu mieleckiego.

Poddano analizie reorientację działalności gospodarczej w warunkach gospodarki rynkowej, stwarzającą sprzyjające warunki funkcjonowania restrukturyzowanym lub rozpoczynającym działalność gospodarczą małym i średnim przedsiębiorstwom. Odbywało się to poprzez pozyskiwanie środków finansowych z wykorzystaniem funduszy pomocowych kierowanych do Polski z zagranicy i rozwijanie współpracy gospodarczej, przygotowywanie terenów na inwestycje dla inwestorów zewnętrznych, opracowywanie długofalowej strategii innowacji stwarzającej klimat sprzyjający innowacyjności w wyniku inwestowania w gałęzie przemysłu oparte o wysoki poziom techniki i technologii, budowanie i rozwijanie kultury innowacyjnej mieszkańców rejonu oraz konsolidowanie działań najważniejszych aktorów na scenie lokalnej, co umożliwiło skuteczny lobbing w układzie regionalnym i centralnym w kierunku wspierania inicjatyw gospodarczych i społecznych.

Szczególnym przedmiotem badań przedsięwzięć restrukturyzacyjnych była pierwsza w Polsce Specjalna Strefa Ekonomiczna powołana w Mielcu w 1995 roku. W badaniach panelowych przeprowadzonych w odstępnie 10 lat, poddano społecznej ocenie mieszkańców Mielca i gmin w rejonie mieleckim to innowacyjne przedsięwzięcie, unowocześniające procesy technologiczne, lecz niosące pozytywne i negatywne skutki ekologiczne, ekonomiczne i społeczne dla rejonu mieleckiego, regionu Podkarpacia i w skali ogólnopolskiej.

Zagadnieniami rynku pracy zajmowano się w kontekście procesu restrukturyzacji gospodarki, jako, że jednym z celów jest poprawa sytuacji na rynku pracy dzięki stwarzaniu podaży miejsc pracy i popytu na siłę roboczą przez pracodawców prowadzących firmy rodzinne nastawione na samozatrudnienie, małe i średnie przedsiębiorstwa, firmy z kapitałem zagranicznym i przedsiębiorstwa państwowe. Stronę podaży siły roboczej na rynku pracy badano głównie z punktu widzenia dostosowania struktury kształcenia do struktury popytu na zasoby ludzkie, możliwości zatrudnienia w drugim obiegu gospodarczym oraz kierunków i rozmiarów zagranicznej emigracji zarobkowej.

Rezultatem badań w tej problematyce jest opublikowanie 26 artykułów naukowych w Polsce, Niemczech i na Ukrainie, jednej recenzji i 4 artykułów publicystycznych oraz złożenie do druku 5 artykułów, prezentacja 26 referatów i 2 głosów w dyskusji na konferencjach naukowych oraz uczestnictwo w 66 konferencjach naukowych, sesjach, zjazdach, kongresach, i seminariach gospodarczych w Polsce, Czechach, Niemczech i na Ukrainie.

3) Polityka społeczna w modelu społecznej gospodarki rynkowej – zagadnienia dotyczące wybranych elementów polityki społecznej zostały ujmowane w badaniach empirycznych w skali lokalnej i opracowaniach odnoszących się do skali makrospołecznej. Zrealizowano badania jakościowe na temat subiektywnego postrzegania biedy w lokalnej społeczności Mielca. W kontekście badania ekonomicznego położenia bezrobotnych przeprowadzono analizę wielkości funduszu przeznaczanego na pomoc społeczną dla bezrobotnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w rejonie mieleckim. Badano metody aktywizacji bezrobotnych na lokalnym rynku pracy w kontekście polityki gospodarczej i społecznej. W badaniach empirycznych realizowanych w wiejskich społecznościach lokalnych powiatu mieleckiego i mieście Mielcu poddano analizie znaczenie udziału transferów z pomocy społecznej, Funduszu Pracy i funduszy ubezpieczeń społecznych w źródłach utrzymania ludności.

Studia nad tymi zagadnieniami poszerzono o kontekst roli i miejsca polityki społecznej w modelu społecznej gospodarki rynkowej oraz możliwości realizacji zadań polityki społecznej w perspektywie ponowoczesnego społeczeństwa.

Efektom badań empirycznych i studiów nad literaturą z tego kręgu tematycznego jest 14 artykułów naukowych opublikowanych w Polsce i na Ukrainie oraz 10 komunikatów w następujących czasopismach: „Ekonomista”, „Polityka Społeczna”, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” i „Superzet”, a także 17 referatów (w tym 2 złożone) zaprezentowanych na konferencjach naukowych oraz udział w 21 konferencjach naukowych, sesjach i seminariach w Polsce, w Niemczech i na Łotwie.

4) Zagadnienia zmiany społecznej w wiejskich społecznościach lokalnych w odniesieniu do miasta – kontynuowane trzy powyższe nurty badawcze ogniskują się w tematyce społeczno-ekonomicznych procesów przemian dokonujących się na poziomie lokalnych środowisk wiejskich w odniesieniu do środowisk miejskich w okresie zmiany systemowej. Kontekst badawczy znaczących terytorialnie, gospodarczo, społecznie i kulturowo obszarów wiejskich dotyczy postępującej w niezwykle szybkim tempie ewolucji zamkniętej, tradycyjnej wspólnoty lokalnej w kierunku otwartej zbiorowości lokalnej, absorbującej nowość postępu cywilizacyjnego w podobnym stopniu jak środowiska miejskie. Prowadzi to do coraz słabszego zarysowywania się linii podziału między społecznościami wsi i miasta. Do diagnozy przeobrażeń wybrano obszary badawcze odnoszące się w obu środowiskach do następujących kategorii: aktywności zawodowej ludności; polaryzacji źródeł dochodów i struktury społecznej; statusu materialnego i standardu mieszkaniowego; tempa absorpcji nowoczesnych mediów przekazu, łączności i transportu oraz przemian kulturowych kształtujących jakość życia codziennego określaną przez poziom, sposób i jakość zaspokajania potrzeb bytowych, rozwój usług materialnych i niematerialnych, ochrony zdrowia, wypoczynku, rekreacji i sportu, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego, wzrost motywacji edukacyjnych społeczności, możliwości zaspokojenia potrzeb kulturalnych, kultywowanie obyczajów i obrzędowości w obchodach świąt świeckich i religijnych.

Kontynuacją nurtu badawczego zmiany społecznej w środowisku wiejskim są opracowania dotyczące zagadnień kulturowych, społecznych i ekonomiczno-technicznych. Podjęto problematykę wpływu elementów kultury tradycyjnej, a także nowoczesnych nośników przekazu, łączności i środków transportu na kształtowanie więzi społecznych i całokształt życia społecznego wsi regionu Podkarpacia. Zrealizowano badania empiryczne ilustrujące przemiany społeczno-humanizacyjnych funkcji parafii wiejskiej w okresie transformacji systemowej. Przeprowadzono analizę porównawczą społecznych ról kobiet wiejskich w perspektywie trzech epok historycznych: okresu przed drugą wojną światową, w czasach socjalizmu i w okresie transformacji systemowej. Dokonano oceny dynamiki zmian

struktury poziomu wykształcenia traktowanego jako wyzwanie dla współczesnej młodzieży wiejskiej. Badano problemy dostosowań instytucjonalnych i zmian charakteru struktury zawodowej oraz stanu bezpieczeństwa pracy w wiejskich społecznościach lokalnych. Poddano analizie statystycznej proces modernizacji wsi i rolnictwa w zakresie warunków mieszkaniowych, infrastruktury technicznej oraz pojazdów, maszyn i urzędów rolniczych.

Konsekwencją badań zrealizowanych w wiejskich i miejskich społecznościach lokalnych jest opublikowanie 39 artykułów naukowych w Polsce i na Ukrainie, jednej recenzji, 2 komunikatów w Radzie Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Urzędzie Rady Ministrów w Warszawie i miesięczniku uczelnianym „Gospodarka Administracja Samorząd” Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Przemysłu; złożenie do publikacji 19 artykułów; prezentacja 37 referatów (w tym 3 złożone) i jednego głosu w dyskusji na konferencjach naukowych oraz uczestnictwo w 18 konferencjach naukowych, sesjach i seminariach w Polsce, Czechach i na Ukrainie.

Zwieńczeniem badań empirycznych prowadzonych w lokalnym środowisku i studiów teoretycznych jest opublikowanie w Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2008 roku rozprawy habilitacyjnej pt.: „Przemiany wiejskich społeczności lokalnych w odniesieniu do miasta. Studium zmiany systemowej”.

Powyższe cztery nurty badań realizowane były kolejno w ramach:

- tematu badawczego BW/3993 „Bezrobocie w regionie” na Politechnice Rzeszowskiej w latach 1996-1997,
- badań statutowych „Problemy polityki społecznej i socjologii gospodarki – postawy mieszkańców społeczności lokalnych wobec nowych instytucji okresu transformacji systemowej” i badań własnych „Przemiany społeczne, gospodarcze i kulturowe w społecznościach lokalnych” w Instytucie Socjologii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie w latach 1997-2001,
- badań statutowych „Wzrost gospodarczy i nierówności społeczne w kontekście współczesnych procesów modernizacyjnych - procesy modernizacyjne w społecznościach wiejskich” i badań własnych „Postrzeganie przemian ładu społeczno-ekonomicznego w wiejskich społecznościach lokalnych na Podkarpaciu w okresie transformacji systemowej” w Katedrze Teorii Ekonomii na Uniwersytecie Rzeszowskim od 2001 roku.
- projektu badawczego „Spójność społeczno-ekonomiczna a modernizacja gospodarki Polski” nr 1828/B/H03/2009/36 przyznanego przez Komitet Badań Naukowych w 2009 roku, realizowanego w Katedrze Ekonomii Stosowanej w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.

W trakcie realizacji badań współpracowałam naukowo z następującymi lokalnymi **instytucjami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi** w powiecie mieleckim: Specjalna Strefa Ekonomiczna „EURO-PARK”, Mielecka Agencja Rozwoju Regionalnego, Inkubator Przedsiębiorczości, Centrum Transferu Technologii, Rejonowy Urząd Pracy, Powiatowy Urząd Pracy, Rada Zatrudnienia, Fundacja Międzynarodowe Centrum Kształcenia i Rozwoju Gospodarczego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Rada Powiatu i Starostwo Powiatowe, Konwent Wójtów Gmin, Urząd Miejski, Urząd Gminy w Borowej, Miejska Komenda Policji, Tygodnik „Korso”.

Działalność naukową uzupełniałam praktyką pracując w 1982 r. w **Wydziale Zatrudnienia i Spraw Socjalnych w Urzędzie Miejskim** w Rzeszowie, a w latach 1996-97 - w **Wojewódzkim Urzędzie Pracy** w Rzeszowie.

Odbyłam dwa staże naukowe:

- 1.10.1987-31.01.1988 - Warszawa - Instytut Gospodarki Materiałowej,

- 15.02-15.06.2001 - Warszawa - Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polska Akademia Nauk.

Ukończyłam studia podyplomowe dla pracowników jednostek naukowych w Wyższej Szkole Innowacji w Lublinie:

- 2011 - „Zarządzanie projektami unijnymi”,
- 2012 - „Menedżer innowacji i transfery wiedzy”.

Jestem autorką **254 publikacji**, (w tym **161 naukowych**):

- **siedmiu monografii, dwóch podręczników** (współautorka), **dwóch tomów materiałów pokonferencyjnych** (współredaktorka, współpraca redakcyjna), **dwóch recenzji**,
- **118 artykułów naukowych** (w tym **99** wydanych w **krajowych ośrodkach akademickich** po doktoracie, **9** wydanych **za granicą**, **10** opublikowanych przed doktoratem),
- **30 komunikatów i sprawozdań**,
(szczegółowy spis w załączeniu: załączniki 1, 2, 3,)
- **93 artykułów publicystycznych**.

Brałam udział w następujących konferencjach naukowych, sympozjach, sesjach, seminariach, zjazdach i kongresach:

- wygłosiłam **121 referatów** na konferencjach naukowych, w tym 7 za granicą w Niemczech, Czechach, na Łotwie i na Ukrainie, (szczegółowy wykaz w załączniku 5).
- uczestniczyłam w **150 konferencjach naukowych, sympozjach, sesjach, seminariach, zjazdach i kongresach** w Polsce, Czechach i Niemczech.

Byłam 8-krotnie uczestnikiem corocznego dwutygodniowego Seminarium organizowanego przez Ludwig-Erhard-Stiftung (Bonn) i Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (Warszawa) nt. „*Soziale Marktwirtschaft in der Bundesrepublik Deutschland und die Europäische Integration*“ w Gesamteuropäische Studienwerk we Vlotho w Niemczech w latach 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2006.

W latach 1996-2005 uczestniczyłam jako zaproszony obserwator w posiedzeniach Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Urzędzie Rady Ministrów w Warszawie.

W latach 1996-2005 uczestniczyłam jako zaproszony obserwator w posiedzeniach Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Urzędzie Rady Ministrów w Warszawie.

Członek zespołu eksperckiego pracującego nad: lokalnymi strategiami innowacji dla wybranych obszarów stagnacji i wzrostu w województwie lubelskim, w ramach projektu systemowego „Kapitał intelektualny lubelszczyzny 2010-2013”.

Zespół ekspercki:

- Prof. zw. dr hab. Lech W. Zacher – Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie,
- Prof. dr hab. Krystyna Leśniak – Moczuk – Uniwersytet Rzeszowski,
- Dr Alina Betlej – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- Dr Ireneusz Niećko – Szkoła Wyższa im. B. Jańskiego w Chełmie,
- Mgr Dawid Błaszczak – Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Współpracowanie czterech dokumentów strategicznych:

1. lokalna strategia innowacji dla powiatu puławskiego i miasta puławy na lat 2014-2020.
2. Lokalna strategia innowacji dla powiatu bialskiego i miasta biała podlaska na lata 2014-2020.
3. Lokalna strategia innowacji dla powiatu włodawskiego, krasnostawskiego, chełmskiego i miasta chełm na lata 2014-2020.
4. Lokalna strategia innowacji dla obszaru wzrostu(powiat łęczyński i powiat świdnicki) na lata 2014-2020.

